

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK
MAGYARORSZÁGON

2020. ÉVES
RÖVID JELENTÉS

TETT ÉS VÉDELEM
ALAPÍTVÁNY

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az antiszemitizmus elleni küzdelem jelentős része az antiszemita incidensek előfordulásának nyomon követése. A Tett és Védelem Liga egyik célja, hogy a társadalom szélesebb köreiben felhívja a figyelmet az antiszemitizmusra. Ennek elsődleges eszköze a közéletben előforduló gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos folyamatos és szakmailag megalapozott monitoringtevékenység. Az antiszemita incidensekre és egyéb gyűlöletcselekményekre vonatkozó információk gyűjtése és elemzése hiányában sem a zsidó közösségek, sem az egyének számára nem lehet valós védelmet biztosítani. Magyarországon a Tett és Védelem Alapítvány (TEV)

végzi ezt az elengedhetetlen adatgyűjtési tevékenységet. Ennek eredményét a TEV havi rendszerességgel közzéteszi havi jelentések formájában, az egyes országokra/régiókra vonatkozó megállapítások összefoglalóját pedig éves jelentésben publikálja.

A jelentések kétféle cselekménnyel foglalkoznak: antiszemita gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentések mindkét cselekményt összefoglalóan 'gyűlöletcselekményeknek' nevezik. Az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és az egyéb típusú gyűlölet-bűncselekmények közötti fő különbség az antiszemita motiváció megléte.

MÓDSZERTAN

A jelentések kétféle cselekménnyel foglalkoznak: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel, melyeket az EBESZ a következőképpen definiál (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál²
- gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlöletincidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere vagy üzenete erre utal. A célpont lehet

személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidóságoz való vélt tartozás is elegendő.

Fontosnak tartjuk a gyűlöletcselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légüres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8). A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.³ Az idősoros adatok elemzésekor pedig gondot fordítunk az események dinamikájának bemutatására.

¹ A gyűlölet-bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakrabarti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, a gyakorlati munkában azonban nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

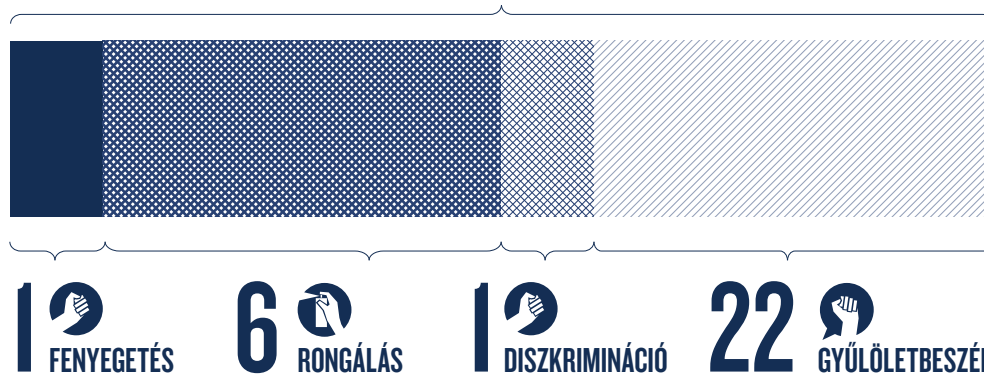
² Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény (OSCE/ODIHR 2009a, 24). Ennek általunk való kezelését lásd később.

³ Éppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

ADATOK

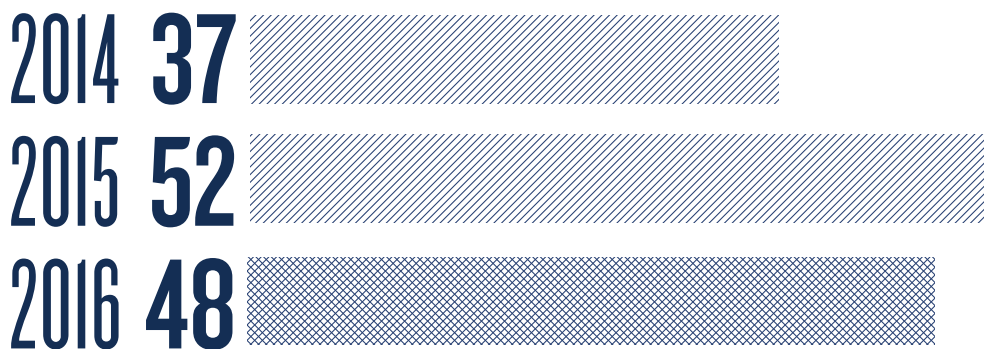
A 2020. évben a Tett és Védelem Alapítvány összesen 30 antiszemita gyűlöletcselekményt detektált. Ezek közül 6 esetben rongálást, 1 esetben fenyegetést és 22 esetben gyűlöletbeszédet azonosított. További 1 esetben diszkriminációt detektált.

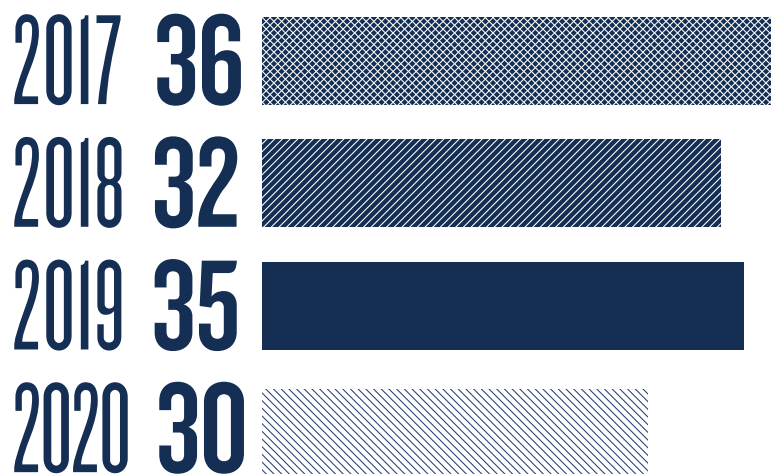
30 ÖSSZES MONITOROZOTT
ANTISZEMITA
GYŰLÖLETCELEKMÉNY

4

Az előző évvel összehasonlítva ez a szám egy – körülbelül 15%-os – csökkenést mutat az 2019. évi 35 azonosított esemény viszonylatában. Ugyanakkor elmondható az is, hogy 2017 óta nagyjából hasonló nagyságrendben történtek antiszemita indíttatású cselekmények. A korábbi évek számai a következőképp alakultak: 2018-ban 32, 2017-ben 36, 2016-ban 48, 2015-ben 52, 2014-ben pedig 37 eseményt detektáltunk. Fontos megjegyezni, hogy Alapítványunk hiánypótló, monitoring tevékenységét 2013 májusában kezdte meg, így teljes éves összehasonlításra alkalmas adatokkal csak a 2014. évtől kezdődően rendelkezünk.

2020-ban leginkább a gyűlöletbeszéd-
dek száma csökkent az egy évvel koráb-
bi adatokhoz képest – nagyjából a 2017-
2018-as szintre. Támadás nem történt.

Rongálásról 6, fenyegetésről 1 és gyűlö-
letbeszédéről 22 esetben írtunk. 2020-ban
diszkriminációról is érkezett be adat.

1 **FENYEGETÉS**

6 **RONGÁLÁS**

1 **DISZKRIMINÁCIÓ**

22 **GYŰLÖLETBESZÉD**

2020-ban egyetlen alkalommal sem jutott tudomásunkra személy elleni erőszakos atrocitás – bár Magyarországon nem is jellemző elkövetési. Fenyegetés egyetlen alkalommal történt, ahogyan diszkriminációról is egyetlen alkalommal adtunk hírt.

A rongálások esetében a tavalyi számadattal megegyező esetszámot detektáltunk. 2014-ben 2 eset, 2015-ben 5, 2016-ban

már 10, míg 2017-ben 12, majd 2018-ban 10, illetve 2019-ben már csak 6 esetben adtunk hírt a közösségre irányuló, vagy annak intézményét érintő ilyen cselekményről – ezek a legtöbb esetben kirekesztő, antiszemita falfirkák és egyéb felületképző anyagokkal elkövetett gyűlöletcselekmények voltak.

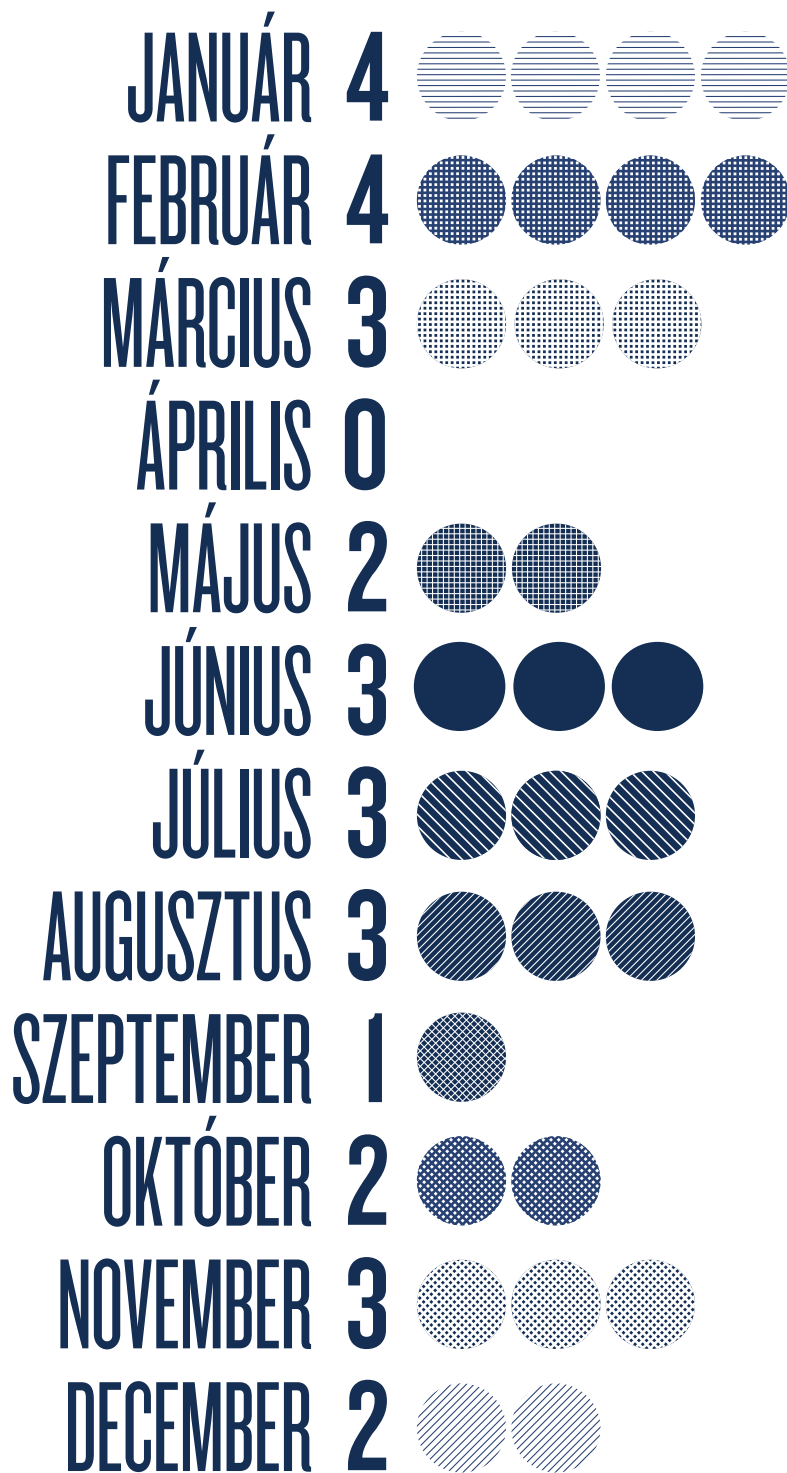
A gyűlöletbeszéd esetében a 2020. évi 22 esetszám csökkenést mutat, ahogy az összes elkövetett antiszemita cselekmény is. A 2018. évig (19) csökkenő tendenciát mutatunk ki, azonban a 2019. évben egy jelentős emelkedést (27) tapasztaltunk, mely után a 2020. évben újra csökkenés rajzolódott ki.

2017. évben 24 esetet azonosítottunk, 2016-ban 37-et, 2015-ben 43-at és 2014-ben 32 ilyen esemény jutott tudomásunkra. Jól látható, hogy a korábbi évekhez viszonyítva a 2018-as évben detektáltuk a legkevesebb gyűlöletbeszéd kategóriájába tartozó cselekményt.

A havi eloszlás alapján kiemelkedő hónap 2020-ban nem volt. Az átlagosan havi esetszám 3 volt, április hónap volt az egyetlen, amikor nem történt antiszemita atrocitás – akárcsak egy évvel korábban. Összességében tehát:

januárban 4, februárban 4, márciusban 3, áprilisban 0, májusban 2, júniusban 3, júliusban 3, augusztusban 3, szeptemberben 1, októberben 2, novemberben 3, decemberben pedig 2 eseményről szertünk tudomást.

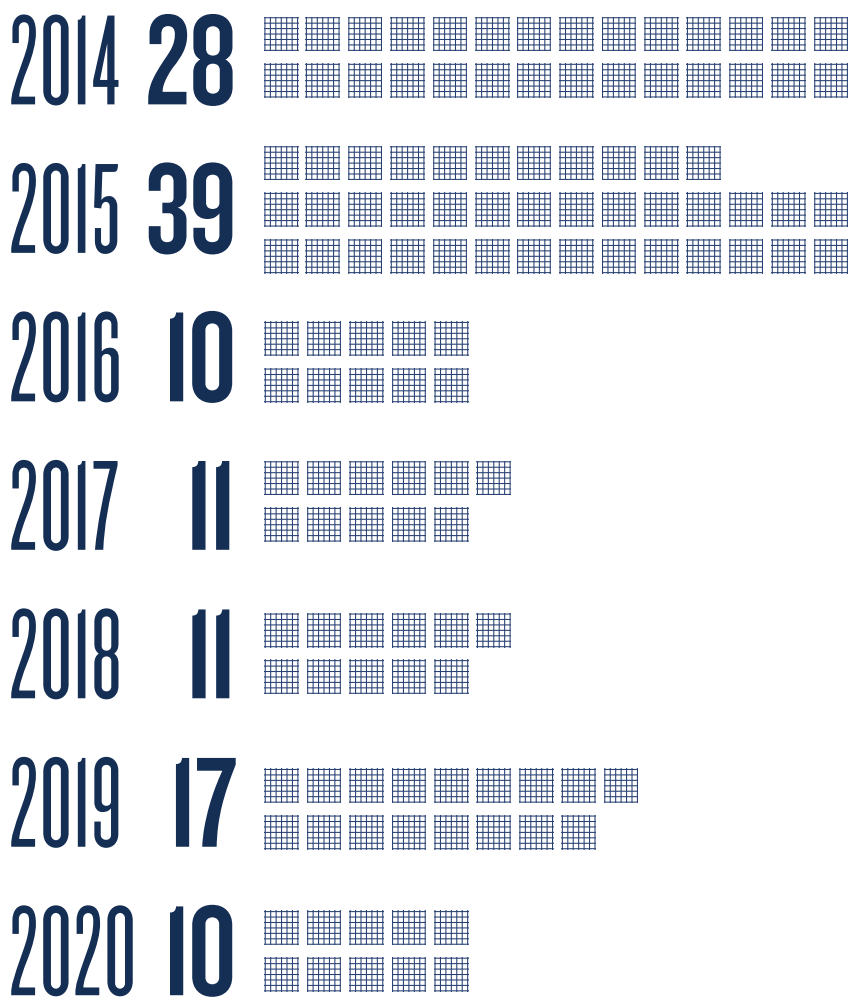

Az események többségével kapcsolatban elmondható, hogy azok spontán cselekmények voltak. Néhányuk – például a rongálás kategóriájába tartozó falfirkák – feltételeznek valamiféle előkészületet.

Összességében szervezettséget az elkövetések kapcsán nem állapítottunk meg. Emberölés, súlyos fizikai erőszak és támadás az utóbbi esztendőkből nem fordultak elő.

A További gyűlöletcselekményekbe 10 esemény került. Ezek között olyan esetek vannak, amikor nem ismert az elkövetés pontos helye, vagy ideje, illetve az elkövető kiléte. Akkor is ebbe a kategóriába kerültek hírek, események, ha egyértelműen nem volt azonosítható az antiszemita szándék egy-egy cselekmény viszonylatában. 2014-ben az ebbe a kategóriába tartozó

események száma 28 volt, 2015-ben 39, viszont 2016-ban már 10-re csökkent a számuk, majd 2017-ben 11 volt, 2018-ban 12, 2019-ben pedig 17. Az előző évekhez viszonyítva tehát a 2020-as év egy minimális csökkenést mutat az egy évvel korábbihoz viszonyítva, tulajdonképpen a 2016-2018. évek átlagára süllyedt vissza.

A 2020. évben 2 új eljárást indítottunk. Egy 2020 júniusában indult eljárásunkat még ez évben felfüggesztették. Egy korábbi, 2015-ben kezdeményezett eljárásunkban viszont megszüntették az eljárást. Vádemelési szakaszig egyetlen – korábban vagy ez évben – kezdeményezett jogi ügyünk sem jutott el 2020-ban. Ítéletet hoztak egy korábbi, 2018-as ügyben: 2018 áprilisában bántalmaztak egy kanadai rabbit Budapesten. Egy ismeretlen férfi minden előjel nélkül megütötte a rabbit, a fejről levette a kipát, majd tette után gyorsan távozott a helyszínről. A PKKB a bűncselekményt közösség tagja elleni erőszak büntette helyett becsületsértés vétségének minősítette és a vádlottat emiatt 3 év próbára bocsátotta. Az ítélet nem

jogerős. Egy másik jogsegély keretében indított eljárás során a TEV az Egyenlő Bánásmód Hatóság előtt képviselt egy diszkriminatív ügyet. A Hatóság arról tájékoztatta Alapítványunkat, hogy az egyezségkötésre irányuló eljárás nem járt sikerrel. Alapítványunk továbbra is szükségesnek tartotta az eljárás megindítását és megtette a szükséges lépéseket.

A jogi eljárásban kezdeményezett ügyekhez ugyanakkor hozzátartozik az a tény is, hogy nem egységes a jogalkalmazói gyakorlat abban, hogy bár feljelentőként egy adott ügyben Alapítványunk szerepelt, a sértett – közösség – miatt nem feltétlenül értesítik a feljelentőt.

Végezetül néhány összehasonlító adat olyan országokból, ahol vezetnek statisztikát a gyűlölet-bűncselekmények számáról. A táblázatban a jelentett esetszámok találhatóak. Az éves jelentések adott év lezárásával készülhetnek el, sok esetben az adatokat

később publikálják – a később beérkezett adatokkal frissítjük jelentésünket.

A magyarországi esetszámok lényegesen alacsonyabbak, mint a nyugati országokban. Az elmúlt években különösen a francia zsidóság vált veszélyeztetetté.

	USA ⁸	NAGY-BRITANNIA ⁶	HOLLANDIA ⁵	FRANCIAORSZÁG ⁴	NÉMETORSZÁG ⁷	MAGYARORSZÁG
2013	751 2,3	535 8,1	100 5,9	423 6,3	n.a	n.a
2014	912 2,8	1182 17,9	171 10,0	851 12,7	n.a	37 3,8
2015	942 2,9	960 14,5	126 7,4	808 12,0	n.a	52 5,3
2016	1266 3,9	1346 20,4	109 6,4	462 6,9	n.a	48 4,9
2017	1986 6,1	1382 20,9	113 6,6	331 4,9	n.a	36 3,8
2018	1979 5,7	1690 25,0	135 7,9	541 8,1	1799 61	32 3,3
2019	2107 6	1813 27,7	182 10,6	687 10,2	1839 62,3	35 3,5
2020	2024 6,3	1668 25	135 7,9	339 5	2275 27,4	30 3

4 <https://www.antisemitisme.fr/>

5 <https://www.cidr.nl/antisemitisme/antisemitisme-monitors/>

6 <https://cst.org.uk/research/cst-publications>

7 <https://www.gatesoneinstitute.org/17095/germany-covid-antisemitism>

8 <https://www.adl.org/>

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus ért, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

Bejelentéseket az alábbi lehetőségek bármelyikén fogad az Alapítvány:

FORRÓDRÓT (+36 1) 5 1 00 000

Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és Facebook-oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtsük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

Adományát az alábbi bankszámlaszámon juttathatja el az Alapítványhoz:

13597539-12302010-00057157

A Tett és Védelem Alapítvány elérhetőségei:

Cím: 1082 Budapest, Baross utca 61.

Tel: +36 1 267 57 54, +36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>, info@tev.hu

IMPRESSZUM

Kiadó: Tett és Védelem Alapítvány,
Szalai Kálmán titkár

Szerkesztők: Nádasi Krisztián vezető kutató,
Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoport
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, a Tett és Védelem Alapítvány
és a Brüsszel Intézet jogi képviselője
Bodó Gábor kutató, a Monitoring csoport tagja
Tóth Gábor kommunikációs szakértő

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus,
Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak,
a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő
irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a
jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag
a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a
forrás pontos megjelölésével.

2021 Budapest

TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

1082 Budapest, Baross utca 61.
+36 1 267 57 54
<http://www.tev.hu>
info@brusszelintezet.hu